

Til utvalget for etter- og videreutdanning i barnehage og skole

Utvalget for etter- og videreutdanning i barnehage og skole skal vurdere ulike modeller for etter- og videreutdanning for alle ansatte i grunnskole og fagopplæring, og utvalget skal også se på hvordan “andre ansatte i laget rundt eleven” og SFO kan inkluderes.

Ledernetverket for SFO-ledere i Stavanger kommune vil i den sammenheng benytte anledningen til å komme med et bidrag som synliggjør behovet for etter- og videreutdanning for ansatte i SFO.

Innledningsvis er det derfor viktig å påpeke at skolens samfunnsmandat er omfattende og omhandler oppdraget samfunnet har gitt skolen gjennom formålsparagrafen og læreplanen/fagplanene. Skolens samfunnsoppdrag strekker seg riktignok utover kunnskapsinnlæring, og SFO sin plass i skolehverdagen er et eksempel på kompleksiteten som ligger i samfunnsmandatet. SFO fikk 01.08.21 ny nasjonal rammeplan som har status som forskrift med hjemmel i Opplæringsloven §13-7. SFO har gjennom rammeplan fått et selvstendig samfunnsmandat, og bestillingen fra myndighetene innebærer å øke kvaliteten på SFO for å få en mer inkluderende og likeverdig SFO for alle, uavhengig hvor man bor i landet.

Innføring av nasjonal Rammeplan er en historisk milepæl og betyr at myndighetene og samfunnet anerkjenner SFO sin plass som en viktig oppvekst- og læringsarena i barns liv. Innføring av rammeplan for SFO er et tegn på at SFO er blitt mer likeverdig med skolen og barnehagen. Det er rammeplanen som beskriver mandatet og bestillingen til SFO, og krav og forventninger fra offentlige myndigheter tydeliggjøres i planen. Innholdet i rammeplanen er omfattende, og det stilles mange krav og høye forventninger til de ansatte i SFO.

SFO ordningen slik vi kjenner den idag kom for fullt med reform 97 og 6 åringenes inntog i skolen. Behovet for tilsynsordning for 6 åringene økte når de forsvant ut av barnehagen og over i skolen, og kravet om at kommunene skulle ha ansvar for SFO ble lovfestet. Det er ingen SFO-plikt i Norge, i likhet med at det ikke er barnehageplikt. Likevel er det påfallende forskjeller i rammene for barnehage og SFO. Nasjonal rammeplan for SFO skal styrke kvaliteten på SFO for de 155 000 barna som deltar der. Til tross for at en nasjonal plan er på plass, mangler rammene. Det er for eksempel ingen nasjonale krav til ledelse av SFO, det er ingen krav til kompetanse hos de ansatte og det er heller ingen krav til bemanningsnorm (for å nevne noe). Med utgangspunkt i minimumskravene i loven er det opp til den enkelte kommune å utforme SFO-tilbudet og lage egne vedtekter. Så lenge det er opp til den enkelte

kommune sin politiske styring og vilje til å vedta rammene og vedtektene for SFO, vil bestillingen om en mer inkluderende og likeverdig SFO være helt urealistisk. Det må komme nasjonale rammer og vedtekter med krav om ledelse av SFO, kompetanse hos ansatte i SFO og en bemanningsnorm dersom man skal løfte kvalitet, status og anerkjennelse på dette området i likhet med barnehagen og skolen. SFO har vært særdeles stemoderlig behandlet, og nå er det SFO sin tur til å få en nasjonal satsning med kompetanseheving gjennom etter- og videreutdanning av alle ansatte. Det finnes nasjonale ordninger for kompetanseutvikling i barnehagen og grunnopplæringen som vi mener at SFO må bli en del av. Den nasjonale evalueringen av SFO (2018) som ble gjennomført av NTNU og Stockholmsuniversitetene viser at 9% av de ansatte i SFO nasjonalt har u/h, mens 27% har fagbrev. Resten er ufaglærte, og dette viser at behovet for å løfte kompetansen hos de ansatte i SFO er prekær.

UDIR har utarbeidet støtte- og veiledningsmateriell til implementering av den nye rammeplanen, og de har laget en kompetansepakke om trygt og godt på SFO. Utover det er det ikke tilført noen ressurser eller kompetanseheving for sektoren nasjonalt verken før eller etter at rammeplanen ble innført.

Vi vil derfor foreslå noen modeller for etter- og videreutdanning for ansatte i SFO:

- SFO MÅ inkluderes i nasjonal kompetanseutvikling på linje med ansatte i barnehage og skole. Det må utarbeides en egen plan for kompetanseutvikling for ansatte i SFO nasjonalt og regionalt. Kompetanseløftet bør bygges opp etter samme modell som: Kompetanse for kvalitet (da flertallet av ansatte ikke vil ha mulighet til å gjøre dette utenom arbeidstid)
- Det må tilbys egen etter- og videreutdanning for SFO/AKS-ledere med fokus på ledelse og veiledning
- Fagskolene må tilby egne moduler som er spisset inn mot ansatte i SFO. Dette må bygge på rammeplanen sitt innhold og ses i sammenheng med kombinasjonsstillinger i skole og SFO (for pedagogiske medarbeidere/miljøpersonale).
- Det må innføres en egen nasjonal profesjonsutdanning for SFO-lærere slik Sverige, Danmark og Island har. Gjerne desentralisert og på deltid.
- Det må vurderes om ansatte med bachelor (sosionom, barnevern, barnehagelærer, vernepleier ol) skal tilbys 1 års videreutdanning for å få relevant utdanning og kompetanse spisset inn mot skole og SFO.

- Gjennom hele stillinger i skole og SFO styrkes laget rundt eleven, og vi kan jobbe helhetlig og på den måten sikre riktig kompetanse. Dette må derfor ses i en sammenheng slik at det sosial- og spesialpedagogiske må ses i lys av hele barnet hele dagen. Kompetanseutviklingstiltak må derfor løfte frem helhet og sammenheng for elevene og ansatte i SFO.
- Ordningen: “Fagbrev på jobb” må styrkes

Innføring av rammeplan for SFO er et tegn på at SFO er blitt mer likeverdig med skolen og barnehagen. SFO har fått et selvstendig mandat og skal bidra i arbeidet med å skape trygge og gode oppvekstmiljø for barn. SFO har fått en egen nasjonal rammeplan som tydeliggjør krav og forventninger, men en bør vær oppmerksom på hvordan arbeidet med SFO sitt samfunnsmandat kan realiseres da rammene til rammeplanen ikke er på plass.

Målet MÅ være god kompetanse hos alle ansatte i SFO for å fremme kvalitet, inkludering, lekbasert læring i SFO og danning iht verdigrunnlaget. Dette MÅ være et nasjonalt og statlig ansvar.

Mona G. Skaaren

Leder for nettverket for SFO-ledere i Stavanger kommune